

Рокитнівська районна державна адміністрація
Відділ освіти

Конкурс юних екскурсоводів-краєзнавців

«Велика Вітчизняна війна на стежках села Кисоричі»

Роботу виконала: учениця 7 кл.

Кисорицької ЗОШ І-ІІІ ст.

Панько Дарія Анатоліївна

02.07.2001 р.н.

Керівники: вчитель трудового
навчання

Кисорицької ЗОШ І-ІІІ ст.

Панько Світлана Всеволодівна

(тел. 0987767337)

вчитель історії

Кисорицької ЗОШ І-ІІІ ст.

Близнюк Едуард Анатолійович

(тел. 0976583052)

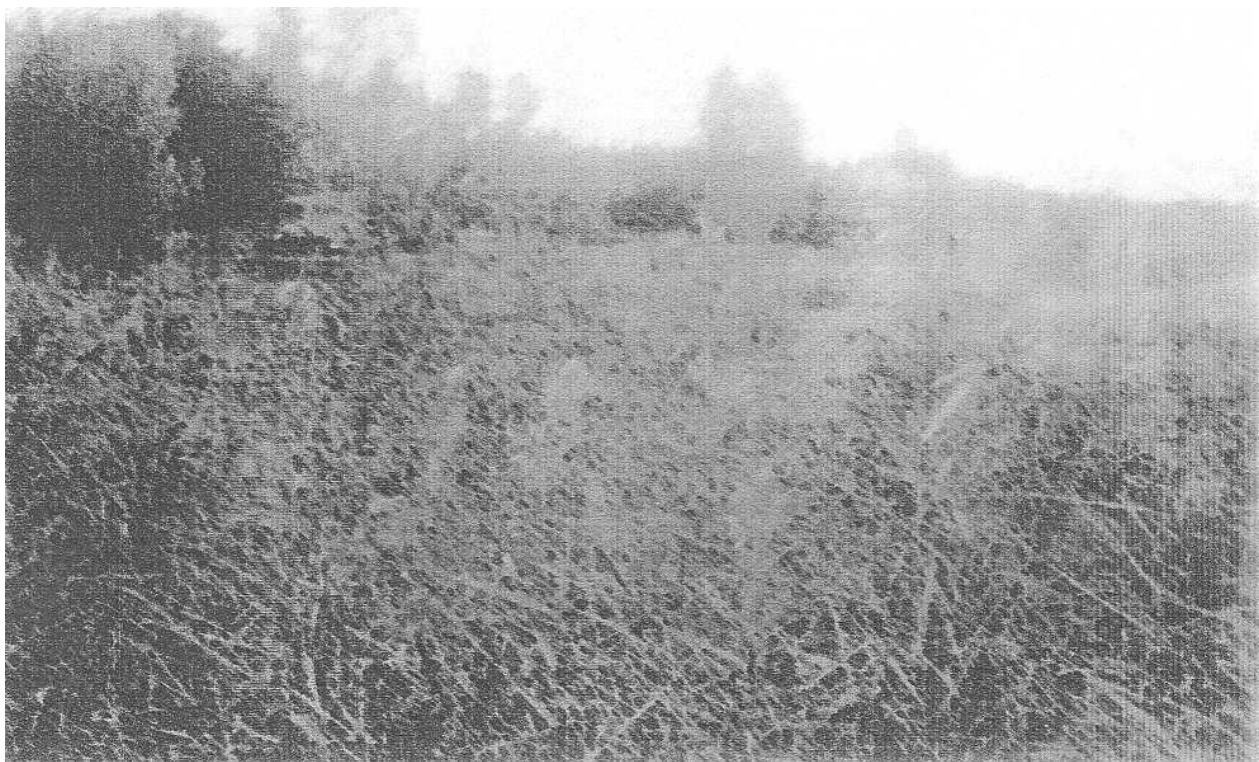
вчитель історії

Кисорицької ЗОШ І-ІІІ ст.

Євпат Валентина Гнатівна

(тел. 0970320470)

Кисоричі. Рокитнівщина. Рівненщина. Полісся. Цей край, протяжна у просторі територія в північно-західному куточку України. Край лісів, озер, боліт. Земля рідкісних рослин і казково гарних краєвидів, на які більше 70 років тому лягла чорна хмара німецько-фашистських загарбників.

Велика Вітчизняна війна - це наша історія, наше славне, героїчне минуле. Одне з найважливіших місць в ній належить Україні, яка упродовж 1225 днів і ночей була в епіцентрі жорстоких воєнних дій, що не обминули жодного міста, жодного села.

В травневі дні виповниться 70 років з того часу, коли в Україні відгрімилі останні артилерійські залпи війни. 28 жовтня 1944 року в результаті успішно проведеної Східно-Карпатської військової операції ІУ Українського фронту від німецько-фашистських загарбників було визволено Закарпаття та всю територію України.

Минають роки, десятиріччя. Наближається 70-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників. А нашим ветеранам, яких стає все менше з кожним днем, жителям села Кисоричі не забувається їхня юність, опалена війною, не стирається пам'ять про ті трагічні сторінки життя.

З перших днів війни село Кисоричі опинилося у вирі військових дій.

15 липня 1941 року село окупували німецько-фашистські загарбники. Під окупацією перебувало до січня 1944 року. В роки війни входило до складу Сарненського гебіту Волино - Подільської округи рейхкомісаріату «Україна». На період перебування під німецько-фашистським ярмом, Рокитнівщина, в тому числі і село Кисоричі стали значним осередком партизанської боротьби з ворогом. Німецько - фашистські загарбники завдали великої шкоди народному господарству Рівненщини. Було спалено і пограбовано 456 промислових підприємств, зруйновано більше половини житлового фонду, повністю знищено 176 населених пунктів, пограбовано 465 колгоспів. Це все прийшлося відбудовувати вчорашнім солдатам.

З перших днів війни до лав Червоної Армії, яка вела боротьбу з ворогом, було призвано більше ста хлопців – односельців. На фронтах загинуло в боях сімдесят один чоловік.

В тилу ворога на боротьбу з окупантами піднялися тисячі молодих патріотів. Переважна більшість з них були простими сільськими хлопцями. Певну історію в цій боротьбі мають і рокитнівчани та жителі села Кисоричі.

Лісиста та заболочена місцевість сприяли партизанському рухові. Боротьба проти окупантів була не стихійною, а організованою. На території району діяли підпільні райком партії, райком комсомолу, партизанський загін імені Держинського, з'єднання В. А. Бегми, видавалась партизанська газета.

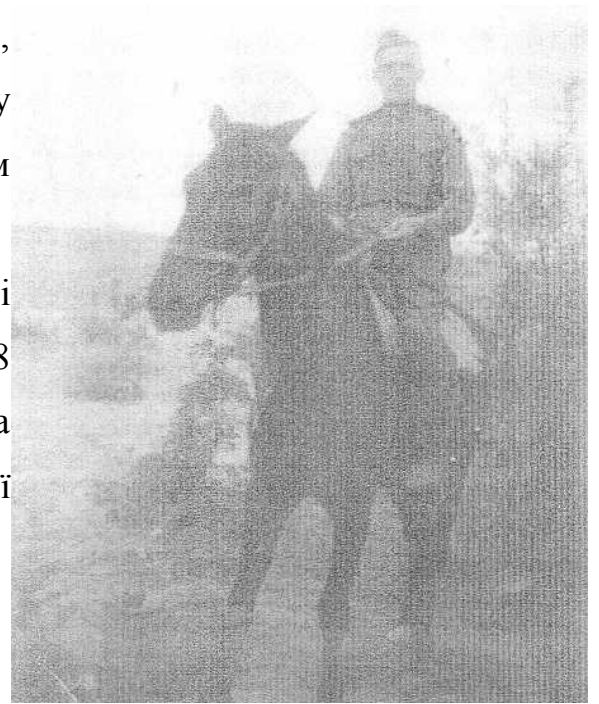

Фронтіві дороги села Кисоричі (з сімейного архіву Євпата Й. Т.)

Організував загін комсомолець І.І. Галицький, який проживав в той час у селі Купеля. В цьому загоні були і жителі нашого села, за свідченням односельців.

Багатьом кисорчанам відомо, що у вересні 1942 року у лісі біля хутора Загальє, за 18 кілометрів від села Борового, десантувалась група розвідників Генерального штабу Радянської Армії на чолі з старшим лейтенантом Д. Т.

Чуденовим.

Партизан із загону І.І. Галицького

(фото з сімейного архіву Панько Г. М.)

У складі групи були радисти Ігор Козирев і Юрій Бабашкін. Розвідники Олексій Внуков і Микола Шишков. Потім десантувались інші розвідувальні і диверсійні групи, які об'єдналися з місцевими партизанами. Так було створено загін особливого призначення.

Чимало рокитнівчан вели боротьбу з окупантами в партизанських з'єднаннях і загонах О. М. Сабурова, С. А. Ковпака, В. А. Бегми, П. М. Яремчука та інших. В травні жовтні 1943 року був організований Карпатський рейд партизанського з'єднання С. Ковпака з Путивля через Волинь в Карпати. Він пролягав через територію і нашого села. Коли ковпаківці проходили через територію Кисорич, жителі намагалися допомогти фуражем для коней, продуктами харчування.

На хуторі Діброва діяла підпільна комсомольська організація Олени Зюльковської, підпорядкована партизанському загону імені Дзержинського.

Гіркою була доля односельців в лихоліття війни. Німецькі окупанти поводитися небачено жорстоко. Вони знищили і пограбували сільськогосподарську артіль, спалили школу в Кисоричах, на хуторі Олександрівка та інші громадські приміщення. В населення забрали майже всю худобу, зерно, майно. Великою бідую

для нашого народу було те, що 2,3 мільйона українців вивезли на примусову працю до Німеччини. З села на каторжні роботи вивезли 65 молодих дівчат та хлопців. Більша частина з них повернулася після закінчення війни в рідне село, а деякі і досі живуть в країнах Європи. Значна частина селян із зброєю в руках захищали рідну землю на фронтах Великої Вітчизняної війни. Більша частина з них не повернулася. А це ті, хто залишився в живих.

Зустріч ветеранів села біля школи, через сорок років після закінчення війни
(фото з архіву Кисорицької ЗОШ)

На території Рокитнівщини і села діяла не тільки радянська течія руху Опору, а й українсько-національна. Після 1942 року, коли було утворено Українську Повстанську Армію, почали діяти повстанці під проводом Тараса Бульби - Боровця і загін Євпата Іллі Тарасовича. Він мав прізвисько «Курган» і займав посаду заступника районного командира служби безпеки. Головним ворогом для його загону була радянська влада і фашистська, а також ті жителі села, які не підтримували їх і лояльно ставилися до більшовиків.

В ці трагічні роки війни жителі села стали заручниками різних військових сил.

Проти партизанів німці посилали свої війська. Гітлерівці спалювали цілі села за допомогу партизанам. Зокрема в нашому районі село Борове, Сехи та інші.

Багато народних месників віддали життя за звільнення рідного краю від окупантів.

На території району
в боях з карателями
загинув командир
батальйону із
з'єднання О. М.
Сабурова Павло Рева,
помічник В.А. Бегми,
партизан загону
«Переможні»
Антоніо Бланко та інші.

Партизанський загін «Переможці»

При визволенні
села від фашистських
загарбників в 1944 році
загинув воїн Червоної
Армії, уродженець
Пензенської області
Росії О. Асанов, який
мужньо захищав
людей від фашистів.
Він був похований на
території села, а на
початку 70-х рр.

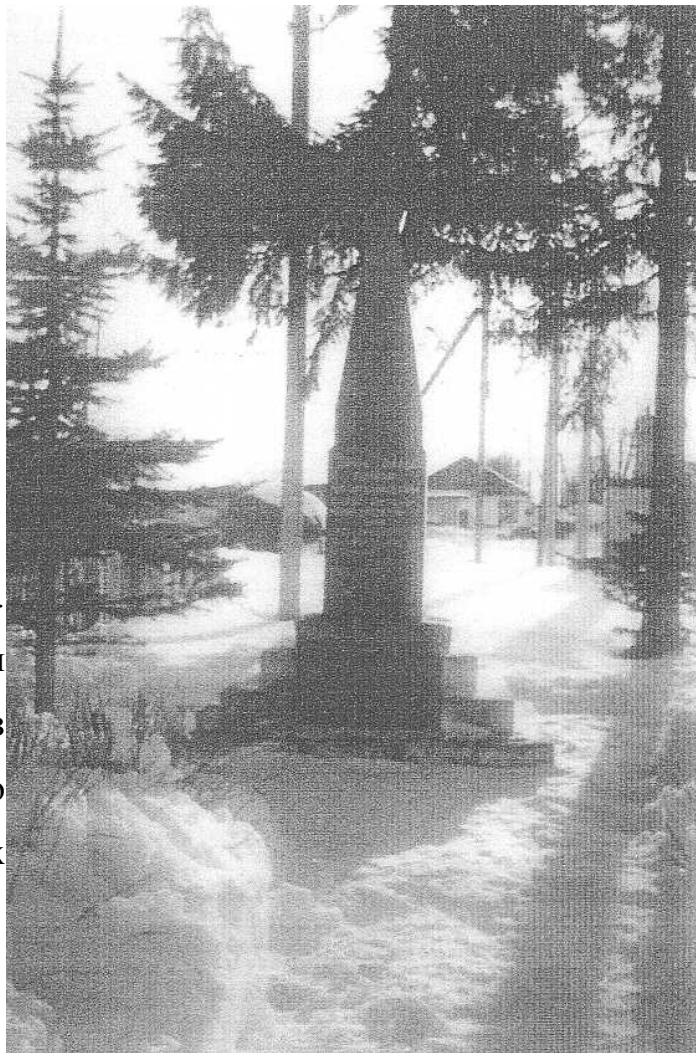

Могила О. Асанова в селі Кисоричі

(фото з архіву Кисорицької ЗОШ)

тіло перепоховано на місцевому кладовищі. Тут він спить вічним сном серед високих ялин вже не один десяток років. На його могилі завжди є квіти, які приносять люди різного віку в знак великої шани.

Багато наших односельців не повернулося із війни до рідного дому. Залишилися вдови, які чекали на повернення своїх чоловіків. Зосталися діти, котрі своїми оченятами шукали у кожному військовому живого тата. В 70-х роках в честь загиблих односельцям в селі побудований обеліск Слави, за яким ведеться догляд учнями школи. Адже він поставлений тим 71 односельцям, що не повернулись з поля бою, хто не дожив до щасливого сьогодення, хто не зміг виховати своїх дітей, засівати ниви, на яких колосився б хліб. Такими обелісками засіяла вся Україна. Та і в нас, у районному центрі Рокитне, є меморіал Слави, де завжди в травневі дні горить вічний вогонь.

Обеліск Слави в селі Кисоричі

(фото з архіву Кисорицької ЗОШ)

Тож схилимо голови над їхньою мужністю, над тим, що вони віддали своє життя за наш мир, спокій у серцях.

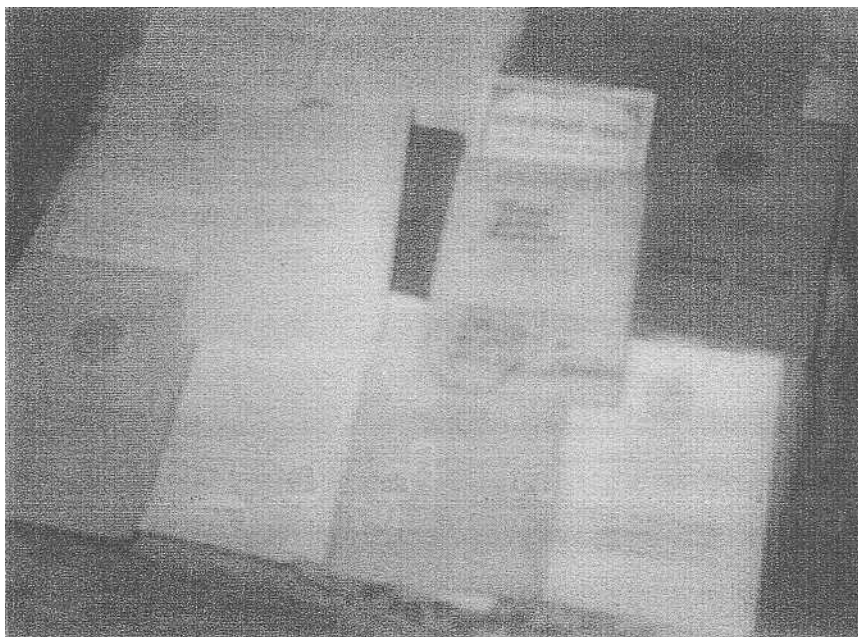
На сьогодні в селі не залишилося ні одного з ветеранів Великої Вітчизняної війни. Останні живих - це Євпат Йосип Тарасович і Білець Максим Григорович.

Йосип Тарасович народився у 1918 році в селянській родині. Як згадує ветеран, що їх в сім'ї було шестеро дітей і кожен мав свої обов'язки. В 1939 році його було призвано до військової служби

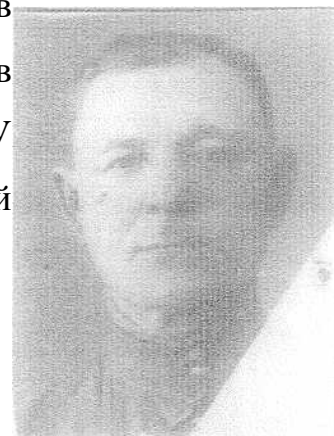
З армії пішов прямо на фронт. Був солдатом-воїном 1-го Українського фронту. Всю війну пройшов хоробрим воїном. Два рази був поранений: при визволенні Румунії - перший раз і Болгарії - другий в 1944 році. Після шпиталю в 1945 році був направлений на східний фронт. Брав участь у розгромі мілітаристської Японії в серпні 1945 року.

Повернувся додому у 1946 році. Брав участь у відбудові господарства. Одружився в рідному селі, має двоє дітей. Нагороджений багатьма медалями та орденами, документи яких представлені на цьому знімку.

Білець Максим Григорович 1910 року народження був учасником Великої Вітчизняної війни. У квітні 1944 року був призваний у 508 стрілкову частину ручним кулеметником. У серпні місяці отримав поранення у праву руку. Був відправлений у воєнний госпіталь. Має нагороди:

- медаль за победу над Германией;
- медаль «20 лет победы в Великой Отечественной войне»;
- 50 лет Вооруженных сил СССР.

Під натиском і ударами Червоної Армії з 4 по 6 січня 1944 року селище Рокитне і Кисоричі були визволені військами 635-го Червонопрапорного Ордена Суворова III ступеня стрілецького полку 143-ї Конотопсько - Коростенської Червонопрапорної Ордена Суворова II ступеня стрілецької дивізії, що входила до складу тринадцятої

армії І Українського фронту та партизанами загону імені Дзержинського з'єднання

В. А. Бегми.

Ця Перемога дісталася важко, тому вона так дорога нам і сьогодні.

І думи осягли уже німі колишні рани...

Та чи німі?

Душа камінна, знайте, не німа.

Ніщо не забудьте, ніхто не забутий. Багато хто із солдатів були визнані Героями Радянського Союзу, посмертно. Прізвища тих, які загинули в боях із ворогом, написані золотими літерами на численних меморіальних дошках.

Україна ніколи не забуде дні війни. Кожного року відзначаються такі свята День захисника Вітчизни, День Перемоги. Коли ми вітаємо своїх дідусів, що боронили і відбудовували країну, їхніх синів, котрі продовжують справу батьків, сумлінно трудяться на благо держави і сім'ї; наших маленьких хлопчиків, які продовжуватимуть славу рідної землі. Звісно і уряд України щорічно нагороджує ветеранів війни своєрідними грошовими преміями, щоб хоч трошки прикрасити і так не легке їх життя.

Час спливав, люди з кожним днем відходили від трагічних картин війни, ставали більш веселішими і життєрадісними.

Ветерани Великої Вітчизняної війни - це патріоти свого краю, люди хоробрі і мудрі та мужні. Це вони у важкий час для нашої країни, за покликом серця взяли до рук зброю, ризикуючи своїм життям вступили в смертельний бій з окупантами. Вони назавжди залишаться в наших серцях, окремі зостануться на граніті. Вірно сказав поет Олександр Богачук:

Шануймося, єднаймося і будьмо,

Тримаймося родинного гнізда,

Забудьмо чвари і себе не гудьмо -

Доволі нас упало із сідла.

Я знаю, що пройдуть роки, змінюватимуться покоління. І настане той час, коли зовсім не лишиться в живих ветеранів війни, але зостанеться пам'ять про них, про їхні подвиги, про ту страшну війну, яка забрала життя мільйонів людей,

принесла лихо й горе на нашу рідну українську землю. І від нас усіх залежить, щоб це залишилось у пам'яті прийдешніх поколінь. Так пам'ятаймо про вас і про всіх!

Ветерани війни села Кисоричі часто зустрічалися з учнями школи, розповідали їм про героїчну боротьбу солдатів і партизанів проти фашистських загарбників, де у своїх спогадах вони завжди залишалися молодими. Вчили дітей бути вірними своєму народові, незалежній Україні.

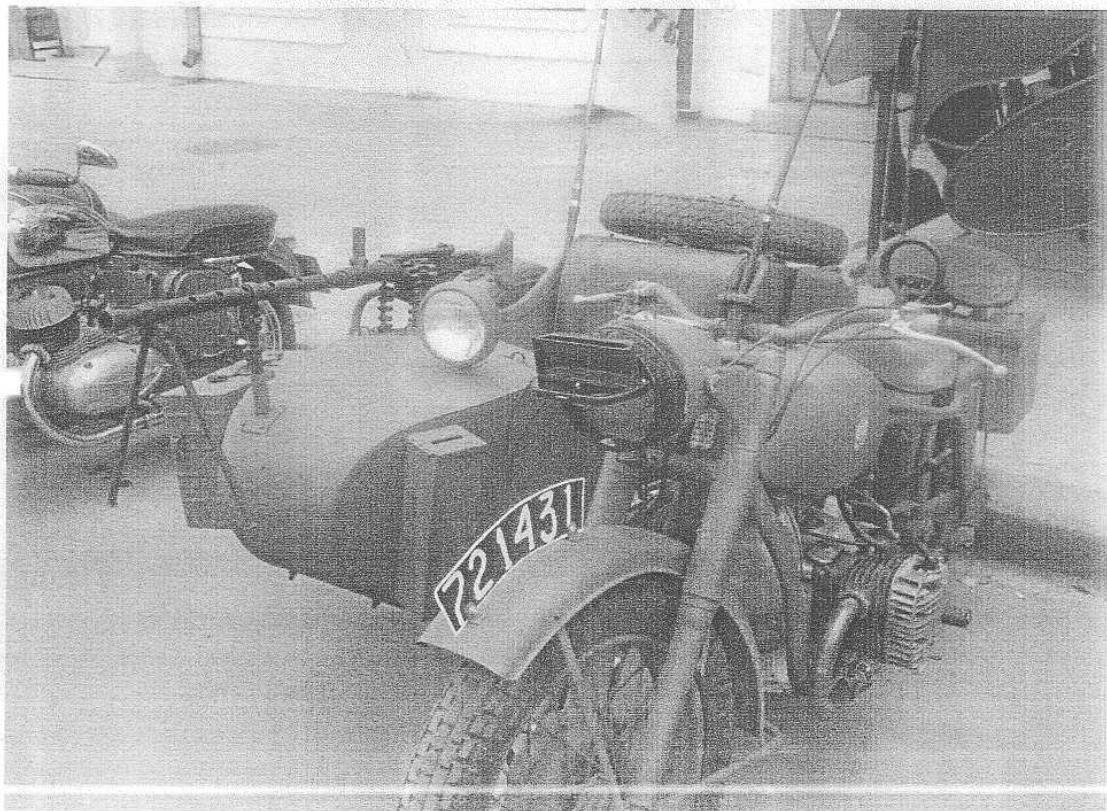

Зустріч з ветераном війни Євпатом Йосипом Тарасовичем 2002 рік

І наша держава росте й процвітає завдяки героїзму наших дідів та прадідів, які хотіли, щоб ми бачили ось такі веселі обличчя дітей.

А техніку, яка використовувалась у бойових цілях вони б хотіли бачити лише, як музейні експонати.

Виставка історичної техніки (Фото автора 2010 рік)

Ветерани Великої Вітчизняної війни села Кисоричі

Ледовський Михайло Михайлович